

Figyelem! Fontos közlemény!

Szeged Város Forradalmi Nemzeti Bizottsága és a mellette működő Sztrájkbizottság a következő határozatot hozta:

A Forradalmi Nemzeti Bizottság kiküldetett és a Sztrájkbizottság tagjai az 1956. évi november hó 2. napján a reggeli órákban tartott ülésükön elhatározták, hogy figyelembe véve a jelenleg kialakult helyzetet, magukévá teszik a Magyar Népi Honvédelmi Miniszterhelyettes szabadságharcosnak és a Hunyadi Nemzeti Tanácsnak a terelés szponzorálására vonatkozó felhívását. Ennek értelmében a terelést Szegeden is azonnal meg kell indítani.

Ezt a határozatot az alábbi szempontok indokolják:

- 1./ Nagy Imre személyességi nyilatkozata és az ENSZ-hez történt felhívása a városi egyesületeknek a felkötése a nemzet számára biztosítéknak látszik arra, hogy a szovjet csapatoknak az ország területéről való kivonása megtörténik.
- 2./ A munkásság a kormány függetlenségét látja érvényesülni abban, hogy ki tudja mondani az ország sebezhetőségét, továbbá végre tudja hajtani a szükséges személycserét és a kormányban helyetfoglalnak a szabadságharcosok is.
- 3./ A nemzet töretlen egységet látja abban, hogy a szabadságharcot csatlakozott a honvédség, a rendőrség, amelynek erejében megbízhatunk és hogy a kormány megszüntette az államvédelmi hatóságot. Felállítottuk a nemzetőrséget.
- 4./ A Szabadságharc eddigi vívmányainak megőrzése céljából feltétlenül szükséges a nemzet erőinek egybefogása, amelynek záloga a végső győzelem kivívása. Ez ma minden becsületes magyarnak hazafias kötelessége.
- 5./ A kivívott sztrájkjogot a kormány elismerte.

A távirati című nyomtatott nagybetűkkel írt

Posta	HAGYAR POSTA	Posta	HAGYAR POSTA
Posta	HAGYAR POSTA	Posta	HAGYAR POSTA

NAGY IMRE miniszterelnök
kormányminiszter.

BUDAPEST.

Kérjük a Szegedi Egyetem alábbi deklarációjának a világ közvéleményéhez és a Magyarországra érkező ENSZ megbízottakhoz való eljuttatását.

A SZEGEDI EGYETEM TANÁCSA.

AZ ÚJJÁSZÜLTETETT DEMOKRATIKUS MAGYARORSZÁG NEMZETI FÜGGETLENSÉGÉNEK VISSZANYERÉSE UTÁN BÉKÉN ÉS BARÁTSÁGBAN KIVÁN ÉLNI KÖZVETLEN SZÖKSÉDÁVAL ÉS A VILÁG VALAMENNYI NÉPEVEL. MI A SZEGEDI EGYETEM FELHÍVÁST INTÉZÜNK A VILÁG VALAMENNYI NÉPEHEZ, HOGY ERKÖLÖSI TEKINTÉLYÜNK ALÁJÁRUNK MELLEKK ABBAK A TÖREKVÉSÜNKBEHOZ HAZÁNK FÜGGETLENSÉGE ÉS EZZEL A BÉKE HELYREÁLLÍTÁSA MELT A TUDOMÁNYOS MUNKA ALAPFELTÉTELE, NIELŐBB BIZTOSÍTÁSSÉK. KÜLÖN KÉRÜNK AZOKAT A TUDOSOKAT, KIKERÜKKEL AZ ELMÜLT ÉVEK SORÁN SZEMÉLTES KAPCSOLATRA LÉPHETÜNK AKAR KÜLFÖLDÖN AKAR HAZÁNKBAN, LEÖTENEK SEGÍTSÉGÜNKRE SZERÉNY ERŐKKEL EDDIG IS ABBA TÖREKVÉSÜNKBEHOZ KUTATÁSAINKKAL AZ EÖSSZEMERISÉG HALADÁSÁT ÉS JOBB JÖVŐJÉT SZOLGÁLJUK. A JÖVŐBEN IS MINDENT MEG AKARUNK TENNI, HOGY AZ ÁLCALUNK MINDIG BEÖSÜLT SZÖKSÉD NÉPEK ÉS A VILÁG VALAMENNYI KUTATÓJÁVAL EGYÜTTMÜKÖDÖSSÜNK. BOLDGOK VOIÁNK, HA EZ A CÉLUNK MEGVALÓSULHATNA.

Bardóti Dávid rektor, Korpássy Béla dékán, Ábrahám Ábrám, Bónis György, Búdi Ágoston, Csik Lajos, Fodor Gábor, Grófina Fái, Hetényi Géza, Hunzák István, Ivanovics György, János Miklós, Kanyó Béla, Koltay-Kesner Jenő, Sebő József, Szabó Zoltán, Székelyfalvy-Nagy Béla, Welter Károly egyetemi tanácsok.

Közlemény!

A tegnapi nap során helytelen intézkedések folytán óriási mennyiségű fegyver és lőszer, közte gyorstűzelő fegyverek tömege került kellő ellenőrzés nélkül kiosztásra. Ezek a fegyverek egyrészt a város különböző pontjain szanaszét őrizetlenül hevernek, másrészt nem kellő felelősséggel bíró személyek illetéktelen birtokában van. A Nemzeti Bizottság Elnöksége azon céltól vezetve, hogy a város és lakosainak épségét minden körülmények között megővje, megakadályozza hangulataiktól vezetett, forrófejű fiatalok meggondolatlan fegyverhasználatát, utasította a Rendőrséget, hogy az átszervezett és új igazolvánnyal ellátott Nemzetőrség tagjainak segítségével ezeket a fegyvereket haladéktalanul gyűjtse be. Kérjük a lakosságot, saját épsége érdekében és a város nyugalmanak megőrzéséért nyújtson Rendőrségünknek segítséget a fegyverek összeszedésére.

A szovjet csapatok bevonulása

Az 1956. november 4-6. közötti szovjet csapatmozgások, valamint a 6-i szovjet bevonulás veszélyes helyzetet teremtett a városban. Az, hogy a konfrontáció elkerülhetővé vált, a város forradalmi vezetői és egyes tekintélyes társadalmi személyiségek józansága, nyugodtsága kellett.

1956. november 4-én Kovács József, a később kivégzett forradalmár által hitelesített hírt olvastak fel a Széchenyi Rádióban, amely a harcok értelmetlenségét hangsúlyozta. 1956. november 9-én a csanádi püspök is nyugodtságra szólított fel.

A csanádi püspök az alábbi közleménnyel fordul Szeged lakosságához:

Katolikus Testvérek!

Immáron két hét óta drága magyar vér öntözi a magyar földet. Szépséges fővárosunk alig heverte ki a II. világháború borzalmas sebeit, sajnos, ismét új pusztítások nyomát viseli magán ez a város. Iparunknak, bányáinknak, földünknek többet kellene termelnie, hogy a lassú ütemben emelkedő életszínvonal fejlődését meggyorsítsuk. A mostani testvérharcban nemcsak hogy megállt a termelés, de a munka szüneteltetésével bányáinkban, a vaskohászásban, vegyi üzemekben bizonyára már súlyos károk is keletkeztek! A harc esztelen folytatásával az amúgy is nehéz lakásproblémát óráról órára súlyosbítjuk. Épületeinket, termelőüzemeinket haladéktalanul helyre kell állítani, hiszen a tél küszöbén állunk, azért kérve kérek mindenkit, hogy a gyűlölet, amely mindig rossz tanácsadó, félretétessék. Gondoljunk népünk, hazánk jövőjére, s ezért mindenki haladéktalanul álljon be a termelő munkába.

Katolikus Testvérek! Bízunk az isteni Gondviselésben, a Magyarok Nagyasszonyának pártfogásában, tegyük eleget most a Költő felszólításának: „Epedezzék népünk ajkáról buzgó imádság”, nehogy Vörösmarty szavai szerint önmagunk ássuk meg azt a sírt, „hol nemzet sülyed el”. Bízunk abban, hogy Kormányzatunk a nép jogos kívánságait, sérelmeit orvosolni fogja, és így közös erővel építhetjük majd fel a szabad, független, boldog Magyarországot.

Szeged, 1956. november 9.

Szécsi Antal
s. k.
püspöki helynök

Figyelem! Figyelem!

Értesítjük a város lakosságát, hogy a város szovjet katonai parancsnoka ma délután fél 6 órától holnap reggel 6 óráig kimenési tilalmat rendelt el. Felkérjük a város lakosságát, hogy ezt a rendelkezést a legfegyelmesebben tartsa be és működjük közre a rend és nyugalom helyreállításában.

A szovjet katonák a lakosságra nem lőnek mindaddig, amíg provokáció nem éri őket. Éppen ezért a rend és nyugalom fenntartása a város valamennyi polgárának létfontosságú kötelessége.

Szeged város Munkás-paraszti Tanácsa felhívja a dolgozókat, hogy holnap, szerdán a kimenési tilalom időpontjától függően vegyék fel a munkát és ezzel is segítsék elő a rend és fegyelm megtartását és a normális élet megteremtését.

Szeged, 1956. november 6.

Katonai parancsnok.

Ellenállás

1956 novemberének, decemberének napjaiban számtalan röplap, kiáltvány jelent meg Szeged utcáin, amely azt jelezte, hogy a város jelentős rétegei nem fogadják el a Kádár-kormányt.

A röplapok tartalma igen széleskörű volt, a szélsőjobb oldali tanok hirdetésitől kezdve az újjáalakult MSZMP röpcéduláival is találkozhattunk.

Rádióműsor
Hazug Rádió, Budapest
6 óra. Kedves Hallgatóink! Mai hazug műsorunkat megkezdjük. Ha véletlenül igazat találunk mondani, ne vegyék figyelembe, hiszen még kezdő hazugok vagyunk. Csak tizenkét éve hazudunk rendületlenül. A Miskolci Rádióknak ne higgyenek, mert az igazat mond.

7 óra. Zenés műsort közvetítettünk a harcba induló dolgozóknak. Sztálin orgonán játszik, Zsukov marsallt géppuskával kísérel őt felkelő.

8 óra. Közleményt olvasunk fel. Gerő Ernőt várják a kijáratnál, aki hallja, adja át.

...

12 óra. Nagy Imre közli a lakossággal, hogy a rádiókat tegyék ki az ablakba, mert a szovjet csapatok jobban tudnak harcolni zene mellett.

14 óra. Időjárás-jelentés. Össze-vissza fűtyölnek a golyók, kelet felől újabb szovjet csapatok beáramlása.

16 óra. Szív küldi, szívnek, szívésen. Rákosi küldi Gerő Ernőnek: „Emlékszel még, jut még eszedbe a múlt, szép volt, be szép...”

21 óra. Mint a szegedi adó jelenti, a Lenin-, Sztálin-szobrot exportálták a Tiszra-partól, a vörös csillagokat harsonák szava mellett leverték, és diadalmenetben a Tiszába szállították.

Tárgy: Színházak szilenciumra javaslása
Művelődésiügyi Minisztérium Színházi Főosztálya
Budapest, Szalay u. 10-14. sz.

A városi pártbizottsággal és a színház igazgatójával egyetértésben az ellenforradalom alatt tanúsított magatartása miatt az alábbi színészeket és színházi dolgozókat javasoljuk szilenciumra:

Horváth Jenő főrendező (jelenleg vizsgálati fogságban). Az ellenforradalom ideje alatt aktív tevékenységet vállalt mind a színházban, mind pedig az ún. Nemzeti Bizottmányban. A színházban ő vezette a programot a kommunisták ellen. Követelte a színház párt- és állami irányításának felszámolását. Gyökerében felforgatta és a sztrájkmozgalom szolgálatába állította a színháziműsor-tervet.

A Nemzeti Bizottmány titkára volt. Felelős az ellenforradalom megszervezésében, és a végbement atrocitásokban kifejtett irányító tevékenységéért és a sztrájkmozgalom szervezésében való részvételért. Tartósabb szilencium alkalmazását javasoljuk.

Szentirmai Éva színésznő (Horváth Jenő felesége). Részt vett ellenforradalmi tüntetéseken. Egyéb konkrét tevékenység nem bizonyosodott be. Férje akkori magatartásával egyetértett. A szegedi színházról való eltávolítása mellett mellékkeresettől hathónapos eltiltásra javasoljuk.

Bicskey Károly színész (jelenleg a kecskeméti Katona József Színház tagja). Az ellenforradalom szervezésébe

Megtorlás

A forradalom szegedi képviselői ellen intézett megtorlási folyamat azért is különösen fájdalmas, mert – mint ezt egy tanácsi levél is bizonyította – az 1956 októberében elhunyt Schwartz Lajos halálát sem a forradalmárok okozták. Ennek ellenére a Szegedi Megyei Bíróságon működő Népbírói tanácsok sok szegedi személyt is súlyos büntetésre ítélték, Kovács Józsefet pedig kivégezték.

A büntetőjogi megtorlás mellett hatalmas méreteket öltött a forradalomban részt vett személyek munkahelyekről történő elbocsátása, s így például egyes színészeket is szilenciumra ítélték.

rögtön az első nap (okt. 23-án) bekapcsolódott. Első este az előadás szünetében, a darab kosztümjében szította a tömeghangulatot azzal, hogy a színház erkélyéről elszavalta a Nemzeti dalt. Helyet követelt a munkástanács küldöttségében, sztrájkra szervező röpiratokat készített okt. 25-én társaival, amelyek kibocsátására azért nem került sor, mert az ellenforradalom már nélküle is győzött. A kommunista üldözést a színházban belül aktívan támogatta. Részt vett az ellenforradalmi tömegtüntetéseken, a színházban belül nacionalista, szovjetellenes hangulatkeltésben. Az ellenforradalom leverése után a szegedi színházról a felelősségrevonás elől előbb Szolnokra, majd onnan Kecskemétre távozott. Tartós szilenciumra javasoljuk.

Fogarasi Mária színésznő (Bicskey Károly felesége). Tevékenysége első perctől a tudatos ellenforradalmáé volt. Résztben férjének segédkezett, részben pedig a városban a tüntetéseken vett részt. Az ellenforradalom által működtetett Széchenyi Rádió adásaiban közreműködött. Nyilatkozatai és megnyilatkozásai az

ellenforradalom hatalomra jutása szempontjából jelentősek voltak. Hathónapos szilenciumra javasoljuk.

Nagy György rendező. Jelenleg a budapesti Bábszínház rendezője. Tevékenysége azonos Bicskey Károly tevékenységével. Felelősség terheli a színházban belüli kommunista-üldözésért és a színházban belüli ellenséges hangulatszítáért. Bicskey Károllyal és feleségével, Bán Hedviggel együtt fogalmazták okt. 25-én a vasutasokat sztrájkra uszító röpcédulákat, melynek szövegezése (nem szó szerint) arra hívta fel a vasutasokat, hogy egyetlen mozdonyt fűtsenek be, amíg az utolsó szovjet katonát el nem hagyja az ország területét. Hathónapos szilenciumra javasoljuk.

Lengyel János színész. (Jelenleg Szolnokon vizsgálati fogságban van.) Az ellenforradalom alatt kifejtett tevékenységéről részletes tudomásunk nincs, a BM-szervektől kapott értesülés szerint Szolnokon azonos tevékenységet fejtett ki azzal, amit nálunk Horváth Jenő főrendező. Tartós szilenciumra javasoljuk.

Olsavszky Éva színésznő (Lengyel János felesége). Tevékenységét nem ismerjük, a szegedi színházról történő eltávolítását szükségesnek tartjuk. Szilenciumra való ítélese kérdésében Szolnokról beszerzendő információk alapján lehet autentikus döntést hozni.

Kakusi Imre segédrendező (jelenleg állás nélkül). Horváth Jenő közvetlen segítőtársa. Kiseb hatáskörrel, mint Horváth Jenő, lényegében ugyanazt a tevékenységet fejtette ki. A nacionalista és szovjetellenes uszításban, a Kádár-kormány elleni rágalmazásoktól sem mentes agitációkban marasztalható el. Osztályidegen származása és az ellenforradalomban vállalt aktív szervező munkája, valamint erkölcsstelen magatartása (erkölcsstelenül alatt főleg anyagiasság értendő), és színházban belüli hasznavehetetlensége miatt 1 év szilenciumra javasoljuk.

...

Csapó János színész, volt párttitár. Tagja volt a Nemzeti Bizottmányba delegált színész-küldöttségnek. A színházban dolgozó kommunisták ellen lefolytatott pogromülésen elnökölt. Az ellenforradalom leverése után mint a törvénytelenül működő munkástanács vezetője közreműködött abban, hogy a színház legreakciósabb dolgozóinak intenciói az igazgatásban érvényre jussanak. Rövid szilenciumra vagy mellékkeresettől való eltiltásra javasoljuk.

Szeged, 1957. évi június hó 27-én

SZABADSÁGOT a meggyötört MAGYAR NÉPNEK!